

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Francisci Tvrriani Societatis Iesv, Defensio Locorum S.
Scripturae. De Ecclesia Catholica, Et Eivs Pastore
Episcopo Romano, B. Petri, principis Apostolorum
successore, libri duo. Aduersus nugatorias ...**

**Torres, Francisco de
Coloniae Agrippinae, 1580**

VD16 ZV 18729

Locus Vndecimus Esaiae. Sophisma Turriani. Solutio superioris
Sophismatis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-33634

omnibus Ecclesijs tradita sunt, & ecclesijs maiorum suorum ab initio tradita fuerunt, non credit, proficiscere Hispalim in Hispaniam, & in Lusitaniam Vlyssiponem, & ne tibi nauigandū sit, expecta illic ex Meridie & ex Occidente naues; & si piget legere, aut non credis literis, percontare à vectoribus, an quæ dicimus, et scripta feruntur, vera sint. Quod autem malè, quod cupis, Pontifici Romano ominaris, nō adiuuante Deo, vt dicis, sed irato; præ te fers, cuius discipulus sis, Lutheri scilicet, qui sic in resolutione suorum articulorū de Pontifice scripsit; Nunquam fuit super omnes Ecclesias totius mundi Romanus Pontifex, sed nec adhuc est, nec vnquam in futurum erit, vt spero. Vide, quo progressa est impietas istius pseudopropheta, vt speraret, fore falsum, quod Dominus in euangelio futurum esse affirmauit, vt esset vnus ouile, & vnus pastor, quod de successore Petri B. Cyprianus in libro de vnitatē ecclesiæ interpretatus est. idem tu cum magistro tuo ad inferos relegato speras, optas, & precaris. Quod verò scripsisti de me, vtinam pacem potius optarem, & sanctam totius orbis Christiani concordiam, quā dicis te, & tuos à Deo totis animis deprecari; vt ad hoc quoque respondeam, non possumus pacem optare, quam facere cum hæreticis Apostolica constitutio, & scriptura sancta vetant. Sic enim libro 6. cap. 18. de constit. Apost. sancti Apostoli praeceperunt. Fugite, inquit, communionem hæreticorum; & ne sit vobis pax cum eis, de ipsis enim pronunciauit propheta, non est saluere impijs, ait Dominus. Sic locum Esaia 57. interpretatur Apostolica constitutio; quem locum imitatus est Ioannes, qui in epistola sua iubet, nec aue eis dicere, eodem verbo *χαίρει* vsus est, quo LXX. In huiusmodi pacem vetitam, & interdictam intuebatur Apostolus, cum in epistola ad Rom. ait, si fieri potest, quod ex vobis est, cum omnibus hominibus pacem habentes. cum dixit, si fieri potest, pacem aliquam significauit, quæ fieri non potest, quia non licet. Redite ad Ecclesiam, vnde exiistis, & erit vobis cum Deo, & nobiscum pax. Desinite esse in vos crudeles: Sanguis enim vester & eorum, quos decipitis, & in errore detinetis, de manibus vestris requiretur. Hactenus responsum sit ad omnia, quæ in hoc cap. 10. scripsisti, nihil enim prætermisi siue eorum, quæ ad questionem & causam pertinebant, quibus contentus esse poteram; siue eorum, quæ ad disceptationem nostram non spectabant, ne quid desideraretur. Cupio si consequi potero, esse in reliquis, quæ sequuntur, breuior, vt postea ad alia grauiora occupationem meam applicare possim.

Antonij
minatio ex-
ecrabilis, &
votū dete-
stabile ad
exemplum
Lutheri fa-
crilegi & in-
cesti apostata.

Quomodo
pacem cum
hæreticis fa-
cere Apost.
constit. ve-
tat, & de lo-
co Esaie quæ
Ioannes imi-
tatus est.

Locus Vndecimus Esaia.

Præsciam iudices tuos, sicut prius, & consiliarios tuos, sicut ab initio.

A a

Sophif.

Sophisma Turriani.

Iudaicū est interpretari promissos hic Iudais fuisse post captiuitatem Babyloniam Zorobabelem, Esdram, Neemiam, & alios teste Hieronymo, estq; locus intelligendus de Apostolis, & de ijs, qui per Apostolos Ecclesijs prapositi sunt, relinquatur ergo, vt indices promiserit ecclesia nostra, quales fuerat prius indices illi populi Israelitici; qui non per legem seculi, neq; per suffragia populi, nec ullius magistratus auctoritate creabantur, sed sicut scriptum est in libro Iudicum, Deus suscitabat eos, & erat cum eis, & liberabat populum; sic enim beatus quoque Basilius in commentarijs Esaia intellexit. Episcopi autem sunt indices Ecclesiarum; & presbyteri sunt Episcopi consiliarij. Sic mea recitasti, vt soles, mutilatē.

Solutio superioris Sophismatis.

CAPVT I.

Ad argumentum ductum ex loco Esaia de Episcopis Iudicibus Ecclesiarum successoribus Apostolorum, & de presbyteris eorum consiliarijs, & adiutoribus in Euangelio promissis, omisis quae Antonius praefatus est, quae ad quaestionem propositam non pertinent, vt ipse etiam fatetur, videamus, quid respondeat. Demus sanē, inquit, ita exponendum esse hunc locum, quid hoc obsecro ad Pontificiorum successionem? immo quid magis illi contrarium proferri possit? Videamus quomodo probet hoc Antonius, scilicet, Episcopos, & presbyteros nostros non esse tales, quales Dominus per Esaia promissit; quia, inquit, futuros illos iudices comparat Dominus cum argento purissimo, quales non sunt Episcopi Pontificij & presbyteri. Probet itaque Turrianus, Episcopos & presbyteros Ecclesiae Romanae veros legitimosque pastores, & recte, fideliterque obire munus suum; ac tunc demum licebit per nos hanc Esaiae prophetiam ad eos accommodare. Primum quod ais futuros illos iudices comparari cum argento purissimo, vt si non sint tales, ne iudices quidem opinione tua sint, falsum est: non comparantur cum argento purissimo, ne quod tu falsū putasti, ex ea comparatione efficiatur. Pradicit enim propheta excidium, & incendium Hierosolymitanum à Domino per Rom. allatum, vt Cyrill. & Procopius, & alij interpretantur; vt cum dicit, inducam, siue inferam manum meam in te, & excoquam ad puram scoriam tuam, perinde sit, vt si diceret, inflammabo te, vt tantum, quod purum est in te & sanctū remaneat: Apostolos significat, & alios fideles, qui per spiritum sanctum sunt antea admoniti, vt discederent Hierosolymis, vt ex illa occidione, & incendio euaderent. De eadem re prophetas Zachariae

Locus Esaie
Inferam manum
meam in te, & ex
coquam ad
puram scoriam
tuam, &c.

charias cap. 13. & inducam, inquit, siue inferam manum meam in pastores: & erit in die illa dicit Dominus, duæ partes peribunt, & deficient; & tertia pars relinquetur in ea; & ducam tertiã partem per ignem, & vram eos, sicut vritur argentum, & probabo eos, sicut probatur aurum. Quem locum explanat Cyrillus his verbis è Græco translatis. Ad bellum Romanorum refert, quo sunt illi mali pastores cum multitudine, quæ eos sequebatur, cõsumpti, vix reliquæ saluæ, quæ intelligi possunt velut tertia pars Dei misericordia seruata, sicut alio loco dicit Esaias, nisi Dominus Sabaoth reliquisset nobis semen, quasi Sodoma fuisset, &c. sic reliquæ saluæ factæ sunt per fidem, quæ igne tentationum, & persecutionum probatæ sunt, in quibus reliquæ probatissimi omnium fuerunt discipuli. Hactenus Cyrill. Quis non intelligit, cum dicit propheta *ἐπελάω*, id est, inferam manum meam in te, quo verbo vsi sunt LXX. in vtrog. loco Esaiæ & Zachariæ, minari malum, ac proinde secundum consequentiam rei ad malum, quod minatur, pertinere ea, quæ sequuntur? excoquere dico scoriam ad purum, & auferre omne stannum, quæ LXX. interpretes diuino spiritu proprijs verbis interpretati sunt. Quis igitur locus relinquitur hic, vt illos futuros iudices, quos præsiciendos esse in Ecclesia dicit, quandiu scilicet Ecclesia durabit, id est, vsq. ad consummationem sæculi, cum argento purissimo comparet? siquidem cum argento per ignem liquato, & excocto comparat eos tantum, qui digni fuerunt, vt effugiendo ab illa flamma liberarentur. istos dicit veluti per ignem tractatos. ex quibus purissimi omnium fuerunt, & instar argenti probatissimi sancti Apostoli, quos constituit Dominus principes super omnem terram, sicut ait Dauid, & Iudices cuncti orbis, quorum successores sunt Episcopi, quos in ecclesia de qua prophetat, dicit præsiciendos esse iudices. Episcopi enim sunt iudices ecclesiarum. Deinde non semel, sed iterum, & sæpius responsum est tibi, scripturis S. repugnare, & frequenter ab eis hoc Lutheranium dogma daminari, quod tu mordicus tenes, eos qui post ordinationem nõ sunt digni, vt sint episcopi, aut presbyteri, id est, qui non rectè, & fideliter munere suo funguntur, non esse episcopos, aut presbyteros. Responde ad ea, ne eadem mihi repetenda sint. Admonui etiam quàm grauius miser pecces, & quàm graue iudicium subeas, qui alios contra scripturam iudicas, omnes scilicet Episcopos, & presbyteros Ecclesiæ Romanæ pessimos esse, quod apud honestos, & cordatos tuæ gentis homines satis esse deberet, vt nullā fidem tibi haberent homini ad maledicendum, & de alijs temerè, & maleuolè iudicandum promptissimo. Pergis deinde cavillari, vt aliquid respondere videaris.

Si illi demum, inquis, sunt ecclesiarum principes, & consiliarij, quos Dominus suscitauit, & rursus ex Turrianica expositione principes episcopi, consiliarij verò sunt presbyteri, profectò nihil

AA 2

video

Collatio
prophetiæ
Esaiæ cum
prophetia
Zachariæ de
excidio Hieru-
solymitano.

Quid verbū
ἐπελάω de-
claret in lo-
co Esaiæ, ex
quo effici-
tur non cõ-
parari illos
iudices, de
quibus pro-
pheta uocatur,
cum argẽto
purissimo,
vt Antonius
somnia.

Quàm graue
iudicium
subeat An-
tonius, qui
omnes Epi-
scopos, &
presbyteros
Ecclesiæ Ro-
mænæ pessi-
mos iudicat

„ video loci Romano Pontifici superesse: cum potius efficiatur ex
 „ argumento Turriani, Pontificem Romanum non esse à Deo sus-
 „ citatum, qui tantum Episcopos, & presbyteros suscitauit. Hic etiam

Quomodo
 Antonius
 videtur ig-
 norare vnu
 esse ordinē
 Episcoporu
 suematoru
 in o maxi-
 mi, siue mi-
 norum.

prodis insipientiam tuam ignoras enim, vt video, vnum esse ordinem Episco-
 porum. sic enim ait S. Anacletus in epist. 3. Episcoporum vero vnus ordo est, licet
sint primates illi, qui primas ciuitates tenent, qui & in quibusdam locis patri-
archa à nonnullis vocantur: illi autem, qui in metropoli à B. Petro Apostolo,
ordinante Domino, & à predecessore nostro prædicto S. Clemente, seu à nobis
constituti sunt, non omnes primates, vel Patriarchæ esse possunt, sed illæ vrbes,
quæ præfatis, & prædictis temporibus primatum tenuere Episcoporum, Patriar-
charum, aut primatum nomine fruuntur, reliquæ verò metropoles, Archiepi-
scoporum, aut metropolitanorum, & non Patriarcharum, aut primatum vti-
tur nominibus. Hactenus Anacletus, qui te coarguit, qui existimabas non esse

Quomodo
 Antonius
 argumenta-
 tur non esse
 relictu locu
 in prophetia
 Esai. de Epi-
 scopis iudi-
 cibus eccle-
 siarum, quia
 in esse Pon-
 tificem or-
 dinis Epi-
 scoporum.
 Quomodo
 in prophe-
 tia Esaiæ de
 iudicibus,
 primum lo-
 cum habet
 primus &
 summus iu-
 dex, qui est
 Episcopus
 Romanus.

ordinis Episcoporum Pontificem Romanum, vnde argumentaberis non esse ei
 relictu locum in prophetia Esaiæ. Non audisti millies à nobis vocari Episco-
 pum Romanum? à Tertulliano Episcopum Episcoporum? Quomodo autem dici
 poterat Episcopus Episcoporum, nisi Episcopus esset? si igitur Episcopus est, reli-
 ctus est ei locus in prophetia de Episcopo futuris principibus, & iudicibus eccle-
 siarum. qui enim princeps est omnium Episcoporum, locum, & quidem primum
 habet in Episcopis, quorum primatum tenet. Immo qui dixit, præficiam prin-
 cipes tuos siue iudices tuos sicut à principio, vnum in eis primum præficiendum
 esse non obscure significauit, qui esset inter omnes vnus in ecclesia ad tempus iu-
 dex, sicut in illis iudicibus populi Israel fiebat, vt vnus esset summus iudex vni-
 uersi Israel, qui à Deo vocabatur. sic enim de Episcopo Romano scribit E. Cyp.
 in epistola ad Cornelium libro 1. nec enim, inquit, aliunde hæreses oborta sunt,
 aut nata sunt schismata, quam inde quod sacerdoti Dei non obtemperatur, nec
 vnus in ecclesia ad tempus sacerdos, & ad tempus iudex vice Christi cogitur.
 In iudicibus itaq; præficiendis vnus primus comprehensus est, vt cum ait Paulus
 in epist. ad Cor. 1. 12. & quosdam quidem posuit Deus in ecclesia, primum qui-
 dem Apostolos, & c. Petrum principem Apostolorum in apostolis comprehendit.

Quo ipsa
 scriptura
 iudicii men-
 dacium An-
 tonij coar-
 guit, cum ne-
 gat succes-
 sionem iu-
 dicum.

Dicis deinde, hoc exemplum iudicum Israelis euertit, quicquid
 hactenus disputatum est de ordinaria successione, quæ in illis iudi-
 cibus non fuit immò verbum ipsum suscitandi fati indicat, iudices
 illos non ordinaria quadam successione, sed extraordinaria ratio-
 ne fuisse à Domino ad Ecclesiæ liberationem excitatos. Falsum est
 non fuisse successionem in iudicibus Israel, ipsa scriptura iudicum te mendacij
 coarguit, ait enim cap. 12. post hunc iudicauit Israel Ebesan, qui septem annis
 iudicauit Israel, mortuusq; est, et sepultus in Bethleem, cui successit Abialon, &

cap. superiore 10 huic, inquit, successit Air Galaadites, qui iudicauit Israel per 22 annos. Quin & verbum, inquit, ipsum suscitandi, satis indicat iudices illos non ordinaria quadam successione, vt postea sub regibus, sed extraordinaria quadam ratione fuisse à Domino ad celestis liberationem excitatos. Quis negat, aut dubitat, quin ista iudicum successio, si conferatur cum illa successione sacerdotali filiorum Aaron in Leuitica tribu, aut cum illa regali in tribu iuda, extraordinaria esset? satis est quòd Deus toto illo tempore annorum fere quadringentorum ordinariè suscitabat iudicem populi liberatorem, cum clamabant ad Dominum, sicut scriptum est, et clamauerunt ad Dominum, qui suscitauit eis saluatorem, &c. Immo iratus est Dominus Israelitis, quòd maluissent ipsi eligere regem, sicut alii gentes, quam iudicari à iudicibus, quos Deus vocabat, quoties opus erat, & ipsi ad Dominum clamabant, quamuis pessimi iudices essent: vt quidem erant filij Samuelis, sicut enim scriptum est lib. 1. Reg. factum est autem cum senuisset Samuel, posuit filios suos iudices in Israel, & non ambulauerunt filij illius in vijs eius, sed declinauerunt post auitiam, acceperuntque munera, & peruerterunt iudicium. Congregati ergo vniuersi maiores natu Israel venerunt ad Samuelem in Ramatha, dixeruntque ei, ecce tu senuisti, & filij tui non ambulant in vijs tuis constitue nobis regem, vt iudicet nos, sicut & vniuersa habent nationes. Difficuitque sermo in oculis Samuelis eo, quòd dixissent, da nobis regem, vt iudicet nos. Et orauit Samuel ad Dominum. Dixit autem Dominus ad Samuelem, audi vocem populi in omnibus, quæ loquuntur tibi non enim te abiecerunt, sed me, ne regnem super eos, &c. successionem ergo iudicum à se institutã, licet vitio, & culpa sua malis essent, volebat Deus, & non illam electionem regis, quam successioni iudicum pratulerunt, Domino contempto, sicut eis dominus per Samuelem exprobrauit, et sicut vobis exprobrat, qui electionem laicã sacra & diuinã ordinationi Episcoporum pratulistis, esto, pessimi essent, vt vos calumniari soletis. Apud nos verò, cum ecclesia aliqua episcopum, & iudicem suum amisit, metuens mala, quæ ex viduitate sequi solent (sic. n. vocari solet in ecclesiasticis, & canonicis constitutionibus ecclesia pastore suo viduata) ad exemplum illorum veterum clamat, & petit, vt ordinetur sibi episcopus, & ordinatur. Pergit deinde Antonius tergiverfari, & cauillari, si fortè possit, vt anguis lubricus elabi, et vocationes ministrorum laicas ac profanas tueri. Quid porro, inquit, vult istud concludendi genus, Dominus suscitabit iudices, sicut prius, ergo Episcopi, & prehyteri, neque per legem sæculi, neque per suffragia populi, nec ullius magistratus auctoritate creandi sunt, sed sicut scriptum est in libro iudicum, Deus suscitabat eos. Hic non videt Turrianus consequi ex hoc argumento nulla esse adhibenda media? ac ne or-

Quomodo
successio
Episcoporum
similis sit
successioni
illorum iudi-
cum, quos
Dominus
suscitabat,
cum ad eum
clamabant.

„dinationem quidem Ecclesiasticam in episcopis eligendis, sed eos
 „semper sine vlla hominum opera & αὐτοῦ excitandos? quod quia
 „ipse Turrianus videt quàm sit absurdum, hoc ipsum minus quam
 „sophisticum argumentum valere iubeat. Si demonstrauero non sequi,
 quod tu ad refellendum me ex argumento meo sequi dicis, nonne demonstratum
 erit, te non potuisse me refellere? non sequitur, Antoni belle, Episcopi & presby-
 teri neq; per legem seculi, neq; per suffragia populi, nec vllius magistratus au-
 thoritate creâdi sunt, ergo nulla sunt adhibenda media, nec ipsa quidē ordinatio
 ecclesiastica in episcopis creandis, sed semper sine vlla opera hominū & αὐτοῦ

Quomodo
 non sequi-
 tur, vt An-
 tonius falso
 putabat, vt
 si Episcopi,
 sicut illi iu-
 dices popu-
 li Israel à
 Deo voca-
 bantur, ipsi
 etiā à Deo
 vocantur
 αὐτοῦ, id
 est, nullo
 medio mi-
 nisterio fiat
 Episcopi.

Quomodo
 gratulandū
 est Antonio
 quod iam
 concedat
 nullum ius
 habere po-
 pulum, neq;
 magistratū
 in eligendis
 ministris
 Ecclesiæ.

Quomodo
 quod solū à
 nobis requirit
 Antonius
 testimoniu,
 & consensū
 populi in
 ordinatio-
 nibus, hoc
 præstamus
 abunde.

tanquam Dominus, & auctor, ac præses consecrationis, & vt vocabulo Dio-
 nysij vtatur, τελετάρχης Deus fuit. Ostende tu Antoni, traditum esse ab Aposto-
 lis, vt qui non est ab Episcopis ordinatus Episcopus per impositionem manuum,
 sicut Timotheus, possit presbyteros ordinare, vt fiant pastores, & tunc ostensum
 erit, in isto tuo Ecclesiastico coetu, quem dicis, qui ex laicis solum cōstat, ius esse
 ordinandi presbyteros, qui fiant pastores. Sed gratulor tibi, quod iam concedis,
 penes populum, aut etiā penes magistratum non esse ius χειροτονίας, id est,
 impositionis manus. Superest, vt probes, ministros, siue Superintendentes ve-
 stros, vt vocatis, nō esse meros laicos, vt est populus, & populi magistratus. Hic
 tu, vt quod premimus de ordinatione, qua penitus caretis, cauillādo dissimules,
 vertis te ad testimonium, & consensum populi in eligendis & ordinandis mi-
 nistris, & hoc tantum, (ais) à nobis requiri: at nostra etiā ecclesia Antoni in
 ordinandis testimonium & consensum populi requirit, quod nemo est, qui apud
 nos ignoret, & te ignorare, qui Ecclesias nostras nunquam vidisti, non est mi-
 rum, præsertim cum tanto odio eas prosequaris, vt facillè credas, quicquid mali
 in eas à tui similibus dici audis. Age ergo Antoni, si hoc quod de testimonio &
 consensu

consensu populi dicis, tantopere requiritis, & à nobis negligi creditis, considera-
te vos diligentissimè, qui habeant apud vos bonum testimonium à populo, &
quos populus desideret sibi ordinari, & ducite eos ad Episcopos, ut manus im-
ponent. facite, quod sancti Apostoli in ordinandis diaconis fecerunt, nisi vestrum
cœtum Ecclesiasticum, quem dicis, plus auctoritatis & iuris à Deo, quam sanctos
Apostolos accepisse putas. Excusabis fortasse, quod quiritur Andreas Freyhubius,
nolle nostros Episcopos ordinare eos. O querelam testem conscientie cõuictam, &
o miseros populos, qui cum fecerint aliqui malum in conspectu Domini, &
traditi sint in manus Madianitarum, & Philistinorum, id est, demonum, no-
lunt tamen clamare ad Dominum, & petere, ut per ministerium Ecclesie Ca-
tholicæ mittat eis saluatores, qui liberent eos ab hostibus spiritualibus, sicut illi
iudices & Saluatores, quos Deus in Israel suscitabat, quod in figura iudicum
ecclesiæ eis contigit. Quos enim putant se habere, non sunt iudices: neque pote-
statem acceperunt absoluenti à peccatis, quia non sunt à Deo vocati per episco-
pum, sed tantum à Martino Luthero solum presbytero, qui ordinare nõ potuit,
sicut à sanctis Apostolis traditum est.

Querela
Andreas
Freyhubij
testis con-
scientiæ cõ-
uictæ.

Ais deinde, quin & ipsis decretis Pontificijs, aut per imprudentiam, aut
aut ista cogente rei veritate, aut certè summa Dei prouidentia ad-
scriptis apertè constat, non tantum populi testimonium, & consen-
sum accessisse, cum Episcopi eligebantur, sed etiam ipsos pontifi-
ces olim fuisse ab Imperatoribus confirmandos dist. 63. can. Aga-
tho. can. Adrianus. can. in synodo. Et tu cogente rei veritate & diuina
prouidentia imprudens & nolens auctoritati, & modestiæ Pontificum Roma-
norum testimonium tribuisti. Siquidem in illis ipsis decretis à te citatis legisti
eam potestatem à Pontificibus ipsis Adriano, & Leone VIII. datam esse Caro-
lo Imperatori; sic enim honorare voluerunt eum imperatorem, qui Italiam à
Longobardis oppressam vocatus à Pontifice liberauerat. Erat ne hoc ambitio-
nis, quam vos semper Pontificibus Romanis obijcitis? an potius grati animi, &
summæ auctoritatis testimonium?

Quomodo
Antonius
cogente rei
veritate im-
prudens &
nolens au-
thoritati, &
modestiæ
Pontificum
Romanorum
tribuit te-
stimonium.

At inquit Antonius in sua postrema antiphasi, quemadmodum olim
cum status Israeliticæ politiæ euersus esset, Dominus præter ordi-
nem iudices excitabat, quibus ipse aderat, & per eos miserum illum
populum in libertatem asserebat, sic Deus misertus Ecclesiæ suæ,
spirituales quosdam iudices excitauit, id est, pios, & doctos viros,
quibus adfuit, ut eorum opera verus Ecclesiæ status antea colla-
psus denuò fuerit instauratus. Si à te quæram Antoni, quomodo scis exci-
tatum fuisse à Deo Lutherum patriarcham istorum, quos ducis pios, & doctos
viros, quid respondebis? quod signum à Deo datum accepit Lutherus, ut se à Deo
vocatum

vocatum

Quod signū
à Deo datū
accepit Mar-
tinus Lu-
therus se
esse à Deo
vocatū.

vocatū esse certum & exploratum habere? Fuit ne signum fieri ubiq; ana-
thema ab Ecclesia Catholica? aut fortissimas, & insignes copias cum principi-
bus Germania Lutheri fautoribus tradi in manus Caroli V. magis animo, &
Dei fiducia quam milite armati? aut spoliari Ecclesias, violari sacras virgines
ipso auctore, & duce incēsto? aut tot sectas Lutheranorum inter se de precipuis
dogmatibus fidei dissentientiū propagari? omitto bellum rusticorum, quod nulla
temporum vetustas oblitterabit, à Luthero seminatū. Gedeon cū vocatus est à
Deo per Angelum, qui apparuit ei, ut esset iudex populi, signum petijt. si inueni,
inquit, gratiam coram te, da mihi signum, quod tu sis, qui loqueris ad me. De-
dit signum Dominus, quod scriptura ibidem narrat. Iepetes quoq; tunc intelle-
xit, & credidit se esse à Deo vocatū, ut esset iudex populi, cū sicut petierat,
tradidit Deus in manus eius Moabitas. Si quæram à te, qui hactenus vsq; à tem-
poribus Apostolorum omnes hæreses damnarūt, & deleuerunt, ut leptes Moa-
bitas? nonne respondebis synodos Episcoporum diuersis temporibus, & diuersis
locis habitas? certè, nisi omnes historias, & veterum monumenta ignoras, ita
respondebis. Idem fecit nuper synodus Tridentina, quæ hæreses vestras, & sectas,
& confessiones nouas damnauit, & indies delet, licet tibi, quia hæreticus es,
contra videatur, quia facile credis, quod cupis. Videtur ne tibi hoc obscurū aut
incertum signū esse episcopos iudices ecclesiarū à Deo vocatos? Si à nobis rursus

Quod signū
nos habea-
mus, iudices
ecclesiarum
nostrarum,
qui sunt
Episcopi, à
Deo vocari.

quæras, quod signum à Deo datum habeamus, iudices Ecclesiarum nostrarum
à Deo esse vocatos; respondebimus signum à Deo datum esse sacramentum or-
dinationis, quod à S. Apostolis traditum est, & testem esse huius Apostolica tra-
ditionis consuetudinem Ecclesia Catholica, quæ ab ipsa traditione orta est, quæ
quidem consuetudo non solum traditione, sed scriptura etiam consistit. Quæ or-
dinationem Timothei Episcopi per orationem consecratoriam cum impositione
manuum Episcoporum factā esse nobis testatur, sicuti vsq; in hodiernum diem
per omnes mundi Ecclesias Græcorum, Latinorum, & Barbarorum sit, sed de
hoc loco Pauli, qui ordinationem Timothei continet, copiosius paulò pōst disse-
rendum erit. Deinde, quia B. Basilium citauit interpretem loci Esa. de iudiciis
præficiendis in ecclesia noui testamenti, sicut tempore iudicum, quia non potui-
sti aliter refellere, aliqua cauillatiuncula eludenda tibi erat Basilij auctoritas,
» sic igitur scripsisti, Quia verò sibi (me dicis) hac in re Basilium quoque
» adiungere voluit, concludamus egregia hac Basilij ad Ecclesiasti-
» cos præfectos cohortatione, ne, inquit, vnusquisque nostrum se
» ipsum existimet, quasi princeps sit, sed quasi consiliarius sit datus
» in populi salutem. hæc ille: quæ utinam Romanos Episcopos ab
» ambiendo in omnes ecclesias principatu auocare potuissent. Quia
tu hanc sententiam Basilij grauem quidem & salutarem, & magno Basilio di-
gratū

quam in Pontificem detorques, quasi eum magnus Basilius notare voluerit, ut intelligas quemadmodum Magnus Basilius agnoscat principatum episcopi Romani in omnes ecclesias, esseque eum caput Ecclesie Catholicae, & ad eum pertinere omnium ecclesiarum curam, & sollicitudinem, ac debere omnes iudicare, omnesque ecclesias per legatos suos visitare, lege, qua libro 3. de dogmaticis characteribus verbi Dei recitavi, ex epist. eius ad Athanasium, item ex alia ad Occidentales, ex alia rursus ad transmarinos, postremo ex epistola ad Episcopos Gallie & Italiae.

De testimo-
nijs Magni
Basiliij pluri-
bus, esse epi-
scopum Ro-
manum
summum,
& primum
iudicem Ec-
clesie Ca-
tholicae.

Hactenus responsum est ad cap. 11. libelli tui, & satis, ut arbitror, locus Esaie à tuis cauillatiunculis ineptissimis defensus. Ne autem postquam videris occursum esse tuis captionibus, & cauillatorijs tendiculis, existimes reliquum esse tibi effugium in ijs, quos non pateris exclusos esse omnino ab hac promissione prophetica de principibus siue iudicibus praeficiendis. sic enim scripsisti, ita " nolim assentiri ijs, q. liberatione, & reditu ex Babylonia plane ex-
cludunt ab hac promissione. Imò penitus excludendos esse, id quod statim se-
gitur, declarat, quod nullo modo coherere potest cum populo Hebraeo. ait enim, & posthac vocaberis ciuitas iusti siue iustitia, vrbs fidelis: at nunq. Hierusalem ad quam reuersi fuerunt Iudaei, dicta est, neq. dici potuit ciuitas iusti, siue iustitia, ut LXX. Ευφρανέτωσαν verterunt. Sola namq. ecclesia Christi est ciuitas iusti-
tia propter Christum, qui factus est nobis, sicut Apostolus ait, iustitia, & san-
ctificatio, & redemptio, de quo solo scriptum est, ut sit ipse iustus, & iustificans
eum, qui ex fide est. Rursus, quod sequitur magis adhuc declarat de ecclesia esse
hanc prophetiam, & cum iudicio, inquit, redimetur captiuitas eius, & cum mi-
sericordia; quia per gratiam & misericordiam suam voluit pro nobis mori
Christus, ut moriendo pro nobis, nos, qui eramus ad mortem perpetuam iuste
damnati, iuste redimeret, & non violenter & per vim, sicut idem propheta Esa.
cap. 63. de hac etiā redemptione prophetans, Quis est iste, ait, qui venit de E-
don tinctis vestibus de Borsā sic formosus in stola sua violēta cum fortitudine?
ego qui loquor iustitiam, & iudicium salutaris, &c.

Quomodo
prophetia
Esaie de iu-
dicib. quos
promittit
praeficiēdos,
esse, nō pos-
sit villo mo-
do pertine-
re ad iudi-
ces, & duces
populi Isra-
elitici ex
captiuitate
Babylonica
reuerſi.

Locus Duodecimus, 1. Timoth. 4. & Act. 13.

adde 1. Tim. 5. & Tit. 1.

Ne negligito donum, quod in te est, quod datum est tibi ad prophetandum cum impositione manuum presbyterij.

Cum ieiunassent & precati essent, & imposuissent eis manus, dimiserunt eos.

Manus cito ne cui imposito: neq. communicato peccatis alienis.

Reliqui te in Creta, ut quae reliqua sunt, corrigas, & constituas oppidatim

Bb

presby-